

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

اهداف اسرائیل محقق نشد

به‌نظر می‌رسد هیچ‌یک از اهداف اصلی اسرائیل در این جنگ محقق نشده است. هیچ گواهی وجود ندارد که ثابت کند تأسیسات هسته‌ای ایران به‌طور کامل نابود شده است. ایران آنقدر زمان داشت تا برخی سانتریفیوژها را از این تأسیسات خارج کند و هنوز هم مشخص نیست که ذخیره ۴۰۰ کیلویی اورانیوم ۶۰ درصد ایران در کجا قرار دارد. در عین حال در ابتدای جنگ نیز همه فرماندهانی که هدف عملیات ترور اسرائیل قرار گرفته بودند به‌سرعت جایگزین شدند. بنابراین اگر ایران بخواهد می‌تواند در طول چندماه، بار دیگر غنی‌سازی اورانیوم را از سر گرفته و لانچرهای موشک‌های خود را جایگزین کند. تکنولوژی، دانش و انگیزه ایران برای چنین اقدامی را نمی‌توان با چنین حملاتی از بین برد. اسرائیل در این ۱۲ روز به‌مراتب بیشتر از جنگ یک‌سال‌ونیمه‌ای که با حماس و حزب‌الله داشته، از موشک‌های ایرانی آسیب دید. در طول ۱۲ روز، اسرائیلی‌ها مجبور بودند مدام در نزدیکی پناهگاه‌ها بمانند. برخی اهداف استراتژیک در اسرائیل نظیر پالایشگاه نفت و نیروگاه برق، هدف حملات اسرائیل قرار گرفتند. همچنین گزارش شده که ایران به تأسیسات نظامی اسرائیل نیز حمله کرده است اما مقامات اسرائیلی خسارات وارد آمده از این حملات را سانسور کرده‌اند. درنهایت باید گفت که حکومت ایران همچنان بر جای خود ایستاده است. به نظر می‌رسد دستاورد بزرگ نتانیاهو برای واردن کردن آمریکا به این جنگ نیز آنطور که می‌خواست نتیجه نداده است. ۱۲ روز پیش ترامپ هرگونه احتمال ورود آمریکا به این جنگ را رد می‌کرد. اما وقتی دید که ایران در جنگ دست برتر را دارد، بلافاصله وارد شد و سعی کرد با استفاده از توانایی برتر آمریکا، مسیر جنگ را تغییر دهد. وقتی حمله انجام شد، ترامپ اعلام کرد که به‌دنبال تغییر رژیم در ایران نیست. ۱۲ روز گذشته باید برای نتانیاهو روزهای آموزنده‌ای باشد. اگر در روز نخست اسرائیل به این نتیجه رسیده بود که درخصوص ایران به همان موفقیتی دست یافته که درخصوص حزب‌الله دست یافته، اما در روزهای بعد مشخص شد که اسرائیل بدون دخالت آمریکا، نخواهد توانست به هیچ یک از اهداف‌اش در این جنگ برسد. اما پیش از آنکه جوهر تمام تمجیدهایی که نتانیاهو با درگیر کردن واشنگتن به‌دست آورده بود، خشک شود، ترامپ بار دیگر ورق را به‌نفع نزدیک‌ترین متحد خود برگرداند. ترامپ بدون اینکه حتی لحظه‌ای درنگ کند تا ارزیابی کند که آیا سایت غنی‌سازی هسته‌ای دفن‌شده در اعماق زمین در فردو واقعاً غیرفعال شده است یا خیر، اعلام کرد که ماموریت انجام شد. او این کار را با سرعتی مشکوک انجام داد، همانطور که از نظر اسرائیل، عجله او در تشکر از ایران برای نکشتن هیچ‌یک از نیروهایش نیز مشکوک بود، این بسیار شبیه به روشی بود که او قبل از پرواز به ریاض به‌کار بست: کسب درآمد از یک معامله با حوثی‌های یمن. از سوی دیگر، ایران با دستاوردهای استراتژیک از این درگیری بیرون آمد. هرچند نباید ضربات فوری وارده و صدا تلافی که متحمل شده است را نادیده گرفت. دفاع هوایی ایران نتوانست حتی یک هواپیمای جنگی اسرائیلی را سرنگون کند، اگرچه به‌نظر می‌رسد که آنها پهپادها را سرنگون کرده‌اند. هواپیماهای جنگی اسرائیل آزادانه در آسمان ایران پرسه می‌زدند و اطلاعات اسرائیل، بار دیگر نشان داد که به عمق سپاه پاسداران و جامعه علمی ایران نفوذ کرده است. همه اینها شکست‌های آشکاری بودند، اما هیچ‌کدام تعیین‌کننده نبودند. درنهایت تنها کاری که ایران باید انجام می‌داد، به قول بریتانیای دهه ۱۹۴۰، این بود که «آرام باشید و ادامه دهید». این به‌معنای ارسال مداوم موشک به سمت اسرائیل بود، با این آگاهی که حتی اگر همه آنها در آسمان ساقط شوند، کل جمعیت در پناهگاه‌ها محبوس می‌شوند و ذخیره گران‌بها و گران‌قیمت موشک‌های پدافندی اسرائیل در حال مصرف‌شدن است. آنچه ایران بدین‌ترتیب ایجاد کرد، دقیقاً همان چیزی بود که اقتصاد اسرائیل پس از ۲۰ ماه جنگ نمی‌توانست از عهده آن برآید: یک جنگ فرسایشی در جبهه دوم. نتانیاهو به یک ضربه سریع و قاطع نیاز داشت و با وجود موفقیت در روز اول، هرگز این اتفاق نیفتاد.

ارزیابی آژانس اطلاعات دفاعی آمریکا از میزان آسیب‌ها به برنامه هسته‌ای ایران برخلاف ادعای ترامپ است

فقط چند ماه تأخیر

روح‌اله نخعی

خبرنگار گروه بین‌الملل

در اولین ساعات پس از حمله ایالات‌متحده به تأسیسات هسته‌ای ایران، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در فرستاده‌ای پرمطراق مدعی شد این حمله تأسیسات کلیدی هسته‌ای ایران را «کاملاً نابود» کرده است. جی دی ونس، معاون اول رئیس‌جمهور آمریکا هم صبح روز یکشنبه اعلام کرد، این حملات برنامه هسته‌ای ایران را به میزان قابل‌توجهی عقب زده است. حمله تبریک گفتن به اعلام آتش‌بس نیز زمانی که در حال تبریک گفتن به خودش بود، چنین گفت: «باعث افتخارم بود که تمام تأسیسات و ظرفیت‌های هسته‌ای ایران را نابود کردم.» همین دیروز در لاهه هلند، پیش از آغاز جلسه کنفرانس پیمان آتلانتیک شمالی، درحالی که در کنار مارک روت، دبیر کل ناتو ایستاده بود، دوباره تأکید کرد حمله‌اش برنامه هسته‌ای ایران را برای «دهه‌ها» عقب انداخته است. تحلیلگران و رسانه‌ها در این یکی، دو روز درباره میزان واقعی آسیب به برنامه هسته‌ای ایران، تردیدها و روایت‌های متفاوتی ارائه کرده بودند، اما او به این رسانه‌ها هم انتقاد کرده و روایت آن‌ها را رد کرده است. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل نیز حرف‌های مشابهی با ترامپ در این باره زده است. تازه‌ترین روایت متفاوت با حرف رئیس‌جمهور اما از درون دولت آمریکا آمده: گزارش آژانس اطلاعات دفاعی وزارت دفاع. ارزیابی اولیه این نهاد اطلاعاتی نظامی به دست رسانه‌های آمریکایی رسیده و تناقضی بین آن و ادعای رئیس‌جمهور، برجسته‌ترین نکته در آن است.

این گزارش که سی‌ان‌ان و نیویورک تایمز آن را منتشر کرده‌اند، می‌گوید برنامه هسته‌ای ایران در نتیجه این حملات تنها چندماه به عقب رانده شده است و عناصر اصلی برنامه هسته‌ای ایران تخریب نشده‌اند. دو منبع باخبر از این ارزیابی اولیه که اجازه علنی کردن گزارش را نداشته‌اند، بدون ذکر نام خود به این رسانه‌ها گفته‌اند هرچند حملات به فردو، نطنز و اصفهان، البته به این تأسیسات آسیب زده است، برخلاف ادعای رئیس‌جمهور، این سایت‌ها نابود نشده‌اند و ایران زمان زیادی برای بازسازی نیاز نخواهد داشت. این گزارش همچنین می‌گوید، لاقلاً بخشی از ذخایر اورانیوم غنی‌شده سطح بالای ایران که برای ساخت سلاح هسته‌ای لازم خواهد بود، پیش از حمله آمریکا از سایت‌ها خارج شده‌اند و برجای مانده است. به‌علاوه، سانتریفیوژهای ایران که برای غنی‌سازی در سطوح بالاتر نیاز هستند، عمدتاً دست‌نخورده مانده‌اند. این ارزیابی همچنین درباره فردو روایت متفاوتی دارد: ورودی ریخته و زیرساخت آسیب دیده اما زیرساخت زیرزمینی تخریب نشده.

▼ گزارش درزکرده، برخلاف روایت رسمی

این گزارش که سی‌ان‌ان و نیویورک تایمز آن را منتشر کرده‌اند، می‌گوید برنامه هسته‌ای ایران در نتیجه این حملات تنها چندماه به عقب رانده شده است و عناصر اصلی برنامه هسته‌ای ایران تخریب نشده‌اند. دو منبع باخبر از این ارزیابی اولیه که اجازه علنی کردن گزارش را نداشته‌اند، بدون ذکر نام خود به این رسانه‌ها گفته‌اند هرچند حملات به فردو، نطنز و اصفهان، البته به این تأسیسات آسیب زده است، برخلاف ادعای رئیس‌جمهور، این سایت‌ها نابود نشده‌اند و ایران زمان زیادی برای بازسازی نیاز نخواهد داشت. این گزارش همچنین می‌گوید، لاقلاً بخشی از ذخایر اورانیوم غنی‌شده سطح بالای ایران که برای ساخت سلاح هسته‌ای لازم خواهد بود، پیش از حمله آمریکا از سایت‌ها خارج شده‌اند و برجای مانده است. به‌علاوه، سانتریفیوژهای ایران که برای غنی‌سازی در سطوح بالاتر نیاز هستند، عمدتاً دست‌نخورده مانده‌اند. این ارزیابی همچنین درباره فردو روایت متفاوتی دارد: ورودی ریخته و زیرساخت آسیب دیده اما زیرساخت زیرزمینی تخریب نشده. این دو مقام همچنین گفته‌اند که در گزارش‌های پیشین، قبل از حمله، پیش‌بینی شده بود که نتیجه حمله در همین حد خواهد بود. مقامات نظامی فعلی و سابق پیش‌تر گفته بودند، اگر بنا باشد اقدامی نظامی تأسیسات فردو را نابود کند، چنین اقدامی نیازمند چندین موج حمله در طول چندین روز یا هفته خواهد بود که نقطه یکسانی را هدف بگیرند. گاردین نیز پیش از حمله گزارش داده‌بود، مقامات ارشد پنتاگون که منصوبان دولت بوده‌اند، در آغاز دوره دوم ریاست‌جمهوری ترامپ به او گزارش داده بودند،

بمب‌های ۳۰ هزار پوندی «سنگرشکن» جی‌بی‌یو-۵۷ که برای حمله به فردو در نظر گرفته شده‌اند، این تأسیسات را کاملاً تخریب نخواهند کرد. در آن جلسه که در ژانویه ۲۰۲۵ برگزار شد، آژانس کاهش تهدید دفاعی پنتاگون به مقامات گزارش داده بودند، نفوذ این بمب‌ها به زیر زمین به‌اندازه کافی عمیق نخواهد بود. سی‌ان‌ان به نقل از یکی از دو منبع درز این گزارش می‌نویسد، به همین دلیل بود که در حمله به تأسیسات اصفهان، به‌جای بمب‌های سنگرشکن تنها از موشک‌های تاماهاوک شلیک‌شده از زیردریایی استفاده شد؛ چون این درک وجود داشت که بمب‌های سنگرشکن، احتمالاً نفوذ موفقیت‌آمیز به سطوح پایین‌تر تأسیسات اصفهان که از فردو هم عمیق‌ترند، نخواهد داشت. یکی از دو مقامی که گزارش را به رسانه‌ها داده بودند، در جمع‌بندی خود تصریح می‌کند: «بنابراین ارزیابی [آژانس اطلاعات وزارت دفاع] این است که ایالات‌متحده شاید چندماه آن‌ها را عقب انداخته باشد، حداکثر.»

در همین رابطه، قرار بود روز سه‌شنبه جلسه‌ای با اعضای کنگره به آن‌ها درباره این حمله گزارش دهد و آن‌ها سؤالات خود را بپرسند، اما این جلسه به‌تعویق افتاده است. در برنامه جدید، امروز پنج‌شنبه به سنا گزارش داده خواهد شد و فردا جمعه به مجلس نمایندگان. دور از انتظار نیست که برخی نمایندگان حاضر در این جلسات، بخش‌هایی از آن چه خواهند شنید را مستقیماً یا تلویحاً به گوش افکار عمومی آمریکا برسانند.

▼ واکنش تند دولت

کاخ سفید البته به این گزارش هم واکنش نشان داده